CIJENA 3 DIN.

POŠTARINA U GO

OBITELJ

BR. 16

1932

KNJIŽEVNI SUSRETI

SLOVENSKI ROMAN O ZAGREBU. U isto vrijeme, kada je Knjižnica Dobrih Romana izdala jubilarno izdanje Šenoina »Zlatareva zlata«, tog najslavnijeg romana o Zagrebu, izašao je u Mohorjevoj Knjižnici u Celju jedan izvorni slovenski roman o Zagrebu, roman, koji hoće da dade sliku današnjeg modernog Zagreba i života u njem. Iako roman obrađuje zapravo život slovenskoga življa, koji je poslije svjetskoga rata stao više nego prije da dolazi u hrvatsku metropolu (đaci, činovnici, namještenici, radnici, služavke itd.), ipak je pisac romana jakim potezima istakao kao pozadinu cijeloj radnji sam grad Zagreb, te ga je nastojao osvijetliti gledanjem nepristrana promatrača, koji otkrivajući velegradske crne strane u najnovijem razvoju Zagreba ne taji i svoje simpatije prema tom gradu, za koji ima i ove tople riječi: »Gornji grad nije Zagreb — ili je to onaj Zagreb, koji stoji visoko nad onim gradom na dnu; to je Zagreb, koji još uvijek teži k nebu te je već po pjesmi, koja ti tiho pjeva iz starih kuća, sličan duši svojega pučanstva. Taj se Zagreb ne mijenja i ne putuje od svojih ljudi.« (Str. 36.). A o seljacima iz zagrebačke okolice veli: »Ti ljudi putuju svaki dan u Zagreb, pa ipak ih se grad ne prima. Živu među ružama i pjesmama. Živjeli su tako već tisuću godina i živjet će još. Oni znadu, što je ruža, što je pjesma. No Zagreb se udaljio od njih, zaboravio je svoje ljude. A oni nose svoje ruže. Rastu im iz srdaca čistih i punih vjere, i zato nitko ne može zatrti njihova korijenja. A našim ljudima, koji dolaze u ovaj grad, tolikim zamre korijenje u jednoj jedinoj godini.« (Str. 35. i 36.)

Knjiga, o kojoj je ovdje riječ, nosi naslov **»GORNJI GRAD«**, roman iz zagrebačkoga života, napisao Bogomir Magajna, naklada Družbe sv. Mohorja u Celju, 1932. str. 270. — Roman je to slovenskoga đaka medicinara Simona, koji studira na zagrebačkom sveučilištu, a kraj toga je pjesnik i glazbenik. On je iz onoga slovenskoga kraja, koji je potpao pod Italiju, te ondje ima još majku i sestru. Kad svrši nauke, moći će pomagati majku i sestru, prema kojima odaje veliku ljubav. No u Zagrebu se u njegovu dušu ušuljala ljubav prema Mariji, mladoj Slovenki iz Gorenjskoga, koja je tek došla u Zagreb na glazbenu školu. Pomogao joj je naći stan u Gornjem gradu, i otada je ona postala zvijezda njegova života na onom nebu, prema kojem je u pjesničkoj mašti svojoj gledao da teži taj najstariji dio Zagreba. I Marija proživljava ljubav prema Simonu, no ona zna, da u sebi nosi klicu smrti — sušicu, pa hoće da poštedi Simona. Reakcija je u Simonovoj duši strašna. On upada u duševno raspoloženje, koje graniči s očajem, pogotovu kad je u isto vrijeme otkrio, da je služavka Jelka, također Slovenka, koja je pala perfidnošću svoga službodavca, iz ljubavi prema Simonu i svijesna svoga pada počinila samoubojstvo pod kolesima tramvaja. Simon se u duševnoj depresiji posve zapušta, ostaje bez stana i novaca, zanemaruje svoj studij, upada u društvo noćnoga polusvijeta, prodaje dapače i svoje gusle, najmilije, što je još imao, i na koncu se spremi, da sam sebi oduzme život. U kritičnom času zadrži ga od tog očajničkoga čina Mancika, mlada Židovka, koja »i iz ljepote izvlači korijen: dva puta dva je četiri«, u kojem računu pisac nalazi smisao života sviju Židova. (Str. 67.) No kad je Simon kasnije toj Židovki ponudio, da se njom oženi, ona ga odbija i vodi ga k Mariji, koja svira u noćnom lokalu njena oca, da se tim uzdržaje, i koja je tom zaradom otkupila i Simonove gusle od onog trgovca, komu ih je on bio prodao. Marija umire u Simonovoj nazočnosti, a on se sav promijenio, povratio k sebi, svršio nauke, da se na putovanju, češće se vraća na Zagreb, vidjeli su ga i, gdje se moli nad jednim grobom na Mirogoju, a onda otišao u jedan »skoro već orijentalni grad«, predao se pisanju — i tako je nastao i ovaj roman o Gornjem gradu.

U cijelu tu radnju, koja nam se tu iznosi, zahvaća pisac s takvom smionošću, te često upravo sa strepnjom čekaš, ne će li prekoračiti granicu, preko koje katolički pisac ne smije da stupi. Ali on je ne prelazi. Iz svijeta čistog idealizma spušta se on u onaj dio gradskoga svijeta, koji provodi život u kalu, grijehu i noćnim pijankama. Tu mu pero najsnažnije zahvaća, pa se ne žaca rasplesti dijaloge i onih palih djevojaka, koje grijehom trguju. Tu nam on doista prikazuje Zagreb kao mali Babilon, u kojem razvrat i bogatstvo uporedo korača. A po tom i takvom Zagrebu nalazi on mlade Slovenke kao služkinje, konobarice, namještenice po trgovinama, studentice i ulične djevojke, koje pokvareni grad uništava, a one su preslabe, da ga same odrinu od sebe. Ali on i tu traži da nam iznese onaj trunak dobrote, što je još zaostao u tim nesretnim dušama, a onda s tim čistim zrncima, što ih je našao u kalu, izranja na površinu i izdiže misao k idealu čiste duše, koji je personificiran u Mariji.

Iako je ovaj roman, koliko znam, prvijenac mladoga slovenskoga pisca na polju romana, valja priznati, da je to snažno djelo i u koncepciji i obradbi. Manjka tu još one profinjene uravnoteženosti pojedinih elemenata, koja bi roman činila savršenijom umjetninom, ali mu se osebujnost, jedrina i jak potez ne da poreći. I kakogod taj roman mora zanimati Slovence, tako može zanimati i nas Hrvate, jer nam prikazuje našu metropolu, kako nam je s te strane još nitko nije iznio.

Dr J. A.

Dr Ivan Šarić: NA EUHARISTIJSKI KONGRES U SARAJEVO! Izdala Akademija »Regina Apostolorum«, Sarajevo 1932., str. 16. — U ovoj ukusno opremljenoj brošurici iznesena je poslanica vrhbosanskog nadbiskupa preuzv. g. dra Ivana Šarića, u kojoj poletnim pjesničkim stilom upravlja svojim vjernicima poziv na veliko euharistijsko slavlje, koje će u lipnju biti održano u Sarajevu. Brošurici je dodan i oficijelni proglas upravljen svim katolicima Hrvatima o tom euharistijskom kongresu. Ta simpatična brošura bit će mila svakom, tko se sprema pohoditi sarajevski kongres.

PRVA BALKANSKA KONFERENCIJA, rad jugoslavenske grupe objavljeno potporom Karnegijeva fonda, Beograd 1931. — U listopadu 1930. održana je u Ateni prva balkanska konferencija (g. 1931. u Carigradu druga) sa svrhom, da dođe do sporazuma među balkanskim narodima i državama. Ova knjiga iznosi rezultate te prve balkanske konferencije zajedno s radovima pojedinih jugoslavenskih stručnjaka na njoj (dr Milan Vrbanić, dr Ivan Mohorić, dr Živko Topalović, dr Čedomir Đurđević, V. Đorđević, dr Cvetko Gregorić, Velibor Jonić te dvije žene Alojzija Štebi i dr Milica Bogdanović). Iznesen je tu zanimljiv dokumentarni materijal o problemu, koji je vrlo aktuelan.

Slika na omotu:
POTOČIĆ U PROLJEĆE
Naslikao Mat. Schlestl

BROJ 16 OBITELJ GOD IV

U ZAGREBU 17 TRAVNJA 1932

TETKA MARTA

Francuski napisala Genéviève Duhamelet – Prevela Zlata Cvitanić

»Reći ću tetki Marti!«

»Pitat ćeš tetku Martu!«

»To je posao tetke Marte!«

Od jutra do mraka spominjalo se ime tetke Marte u kući Daimond. Tetka Marta bila je mlađa sestra gospođe Daimond.

One su rano ostale sirote i starija Isabela uzela je k sebi sestru, kad se udala. Svi ljudi dobra srca su joj to odobravali. Marta se osjećala ganuta dobrotom mlade žene. Kako će moći, da joj iskaže zahvalnost? — Nastojala je, da joj bude od koristi, brinula se za kuću, a kad se rodio mali Julien, Marta nagovori Isabelu, da ne uzme drugu služavku, jer će ona preuzeti brigu za dijete. — Kasnije je bilo četvero djece: 2 dječaka i 2 djevojčice. Julienu je bilo doba, da ide na prvu Sv. Pričest. Nemiran, lijen i razmažen, zadavao je mnogo muke tetki Marti. Treba priznati, da nitko više od tetke Marte nije nastojao da ih umiri i prisili na rad. Ona je vezala kravatu Julienu i Georgu, ona je vodila Adriennu u školu, podučavala je u glazbi, ona je malu Jeanne učila čitati i pisati. Ona je u kuhinji nadgledala pečenje i varivo, koje je stara kuharica puštala da izgori.

PRIČALA JE DJECI RADO PRIČE

»Tetko Marto, što da radim? Poderao sam hlače! Brzo mi ih zakrpaj, da ne vidi mama!«

»Tetko Marto, dođi da mi rastumačiš moj zadatak!«

»Tetko Marto, dođi da čuješ, kako dobro sviram sonatinu.

»Teta! Teta! Jeanne hoće da joj zalijepiš bebu!«

Drugi put ju je opet trebala Isabela, da joj uredi odijelo ili popravi šešir, ili bi je pak njen šurjak, industrijalac, tražio, da mu napravi neki izvještaj, ili da mu napiše žurno pismo.

Kada se vraćala sa rane mise ujutro u 6 sati, mise siromašnih i sluškinja, tetka Marta pripadala je cijeloj kući uopće i svakome napose. To je bilo pravo ropstvo, a najzgodnije je bilo to, da to nitko nije vidio, a ona sama najmanje. Tako je svatko mislio, da ona po svojoj volji jede za stolom stari kruh, kraj od mesa, voće zeleno ili prezrelo, da je ona sama odabrala sobu, gdje je zimi bilo strašno hladno, a ljeti nepodnosljivo vruće, da se ona sama odricala svoje volje da bolje može vršiti tuđu. Svak je tako mislio, a ona se sama na to nije ni osvrtala.

*

Jednog dana dogodi se nešto sasvim neobično. Njezini nećaci i neki njihovi prijatelji htjeli su predstavljati. Tetka Marta bila je ona, koja je udesila kostime i napisala komad.

Djeca su imala veliki uspjeh. Jedan prijatelj Darmondovih prisustvovao je predstavi.

»Komad je vrlo dražestan,« reče on tetki Marti. »Da li vi kada pišete, gospođice«?

I Marta je morala priznati, da rado pripovijeda djeci i da je njima za volju i napisala nekoliko pripovijedaka.

»Dobro, dajte mi ih, ja ću ih pokazati jednom nakladniku. Siguran sam, da će to biti dobra knjiga.«

Marta je predviđala budućnost zanimljiviju i neovisniju. Ona povjeri sestri namjeru njihova prijatelja.

»Ti i tako ne ćeš postati književnica. To će ti škoditi za udaju.«

Marta se slatko smijala:

»Meni je skoro 30 godina, Isabelo, čini mi se, da me je čarobni princ zaboravio.«

»Uostalom,« nastavi gospođa Darmond, »ti ćeš pisati za novac, a to ti nije potrebno, hvala Bogu! Ti si kod nas. Šta bi svijet rekao, da sama sebi zaslužuješ kruh.

I više se nije o tome govorilo.

*

Ipak vrijeme udaje nije sasvim prošlo za Martu. Netko ju je vidio, opazio.

Da pravo kažemo, to nije bio čarobni princ. To je bio udovac od 40 godina, profesor malog Juliena. Opazivši tih i samotan Martin život i čuvši svog učenika pripovijedati o tetki, pomisli, da je u toj djevojci našao drugu majku za svoga sina, bolesnog i slabunjavog desetgodišnjeg dječaka.

Jedne zimske večeri, kad je Julien bio na lekciji kod profesora, tetka Marta potraži svog nećaka. Ovaj svršivši svoje zadatke započeo je bio partiju domina sa malim Gabrijelom i zamolio za dozvolu, da je svrši.

»Upravo sam htio, da vam kažem dvije riječi, gospođice,« reče profesor smetenim glasom.

Marta misleći, da se radi o Julienu i spremna da brani svog ljubimca proti ukora profesora, slijedila je ovoga u njegovu radnu sobu.

»Gospođice — ja — vas, moj sin treba mnogo nježnosti... ja sam...« Bijednik je mucao. Marta iznenađena, gledala ga je svojim bistrim očima. To ga ohrabri. »Gospođice, hoćete li mi iskazati čast i dati mi vašu ruku?«

Marta je bila smetena. Lice tog čovjeka, tjeskobno zgrčeno, bilo joj je u isti mah milo i sažaljenja vrijedno.

»Gospodine, dozvolite mi, da razmislim,« odgovori mu mirnim glasom. »Onda dođite za koji dan k mojoj sestri, da zatražite odgovor.« Izašavši iz sobe ona potraži djecu i zagrli malog Gabrijela neobično nježno.

*

Sirota Marta nije se dva dana usuđivala reći išta svojoj sestri. Ona je mislila na malog Gabrijela i njegova oca i neki slatki ponos obuzimao ju je na pomisao, da ona drži u svojim rukama njihovu sreću. Jer ona je odlučila da prihvati ponudu poznavajući već dugo plemenitost i dobrotu onoga, koji ju je odabrao.

Trebalo je konačno odlučiti se i ispripovjediti stvar Isabeli. Scena je bila strašna.

»Oženiti udovca, koji ima bolesno dijete. Jesi li ti luda, moja bijedna Marto! Osim toga on nema ni pare, a ti nemaš miraza... vidiš li. A onda će ljudi misliti, da si nesretna kod nas. Gospođica ne misli, nego kako će otići i ostaviti svoje nećake, da se brine za dijete, koje joj nije ništa. Ah! Vidim dobro, ti si veliki egoista. Nas, koji smo te primili i čuvali, nas ne voliš, nisi nas nikada ni voljela!...«

Isabela je nervozno plakala. Tetka Marta se skamenila. Ništa ne zbunjuje tako one ponizne kao nepravedni ukori. Dobra Marta počela je samu sebe držati najvećom nezahvalnicom, što je htjela, da svoj život nastavi izvan kuće, u kojoj je mjesto bilo određeno.

Isabela je primila sutradan Gabrijelova oca. Ona je sve tako udesila, da je profesor otišao ožalošćen do dna duše, uvjeren, da se prevario u Marti. A Marta pak, po pričanju sestre, pobojala se, da nije dorasla toj zadaći.

Tetka Marta ostala je i dalje na svome mjestu i bila dobra vila kuće za vezivanje kravata, anđeo za rješavanje zadataka i latinskih prijevoda, dobar genij sandwicha i providnost majoneza...!

Samo da je netko malo više pazio na nju — a kome je to palo na pamet! — opazio bi, kako njezine plave oči nisu više tako bistre i da njezin smijeh nije tako vedar i da brže zamire nego drugda.

*

Jedne lipanjske večeri, kad se Andrée vratila kući iz škole, tužila se na strašnu bol u grlu. Liječnik ustanovi škrlet i odredi da se udalje ostala djeca. Oni otputuju s majkom na ladanje, a tetka Marta ostane sa malom bolesnicom. Osip je djelovao dobro. Raskužili su kuću, i tetka je trebala putovati s nećakinjom u Bretagnu, da stigne ostale, kad se iznenada i naglo pojavi kod Marte bolest, koju je ona pomogla liječiti kod djeteta. U tri dana oslabljeni organizam podlegao je i smrt je došla, ne kao otimač, već kao glasnica počinka i slave. Ona položi ruke na bistre oči, koje su vidjele samo dužnost, na usta, koja su govorila samo riječi mira; na srce, koje je kucalo samo za sreću drugih.

I tek onda se vidjelo, kakvo je mjesto zauzimala u kući bijedna, mala tetka Marta.

MOJ ŽUPNIK

SPJEVAO NIKOLA KORDIĆ, SELJAK

Nad stadom starac, dragi ujak straži,
Iz tame Svijetlu vodi duše mile,
Žrtvuje za puk uma snage sile,
Nagrade za se najmanje ne traži.

Kô u majke je srce u pastira,
Kô dušu stado povjereno voli,
Sa stadom dijeli radosti i boli,
Patnički žive od mršavog bira.

Čuvar je svete vjere nam otaca,
U tami luč je sjajna, što svjetluca...
A rijetko ipak tko župnika shvaća,

Rad mu se često klevetama plaća...
A župnik dalje radi bez obzira,
U službi nema ni u noći mira...

MISLI O SREĆI

Napisala Zdenka Jušić-Seunik

U današnje vrijeme mnogo se raspravlja o novom uređenju života, o perturbacijama, koje su ljudsko društvo posljednjih godina zadesile, o krizi morala i duhovnih vrednota kroz vjekove kulturnim progresom štečenih. Sazivlju se ankete, teorizira se i spominje činjenicu, koja postoji, tuži se nad prošlim vremenima i sa malodušnošću gleda prema mutnim perspektivama nedaleke budućnosti. Čini se, da su podrovani temelji, na kojima je čovjek izgradio svoje životne nazore i sreću, sigurnosti nestaje i prestravljeno pita se uvijek iznova, kamo smo zašli i što da počnemo. No svaka epoha rađa svoje ljude, izbacuje na površinu borbe između različitih mentaliteta, postavlja svoje ideale i traži, da se o njima povede račun, jer staro treba da se ukloni i novo, bolje podigne. Otkako svijet postoji, njegova se historija obnavlja i ono ljudsko, što u naravi čovjeka leži, probija se i ispoljuje, buni se i viče, nateže za svoja prava, manifestira svoje želje i nemirno, neudovoljeno luta beskrajnim putovima, koje je Providnost odredila prema ciljevima svojim, čas jasnim i preciznim, čas maglovitim, dalekim i apstraktnim, a u borbi za prestiž — u borbi za srećom.

Da — u borbi za onim najvećim i najzamamnijim od rođenja do smrti — u borbi za suncem, što pozlaćuje horizont, smješka se, grije i miluje, a što se zove sreća.

Život je pokret, dah, trzaj, stalno napredovanje, uspinjanje, zanos, što vrije, snaga, što se lomi i kida u svojoj prenabujaloj moći. Rad, žudnja za uspjehom prožima čovjeka, baca ga u vrtlog, pušta da se poigraju njime talasi, da ga bacaju o stijene i nanose mu bol, upućen na sebe, on tone i izlazi na površinu, svladava zapreke i gospodari prirodi. Smjelim korakom ide on naprijed, nova saznanja otkrivaju mu se umu, nove senzacije draškaju mu duh, nove smjernice otvaraju se pred njim. Ali ne treba žaliti, da se ne smije i ne može zaustaviti na jednoj točki ili vratiti natrag. Žaliti treba tek tumaranje čovjeka, koji ne zna, što mu manjka.

Naučen na krize duševnih dobara, izmoren traganjem za pokretnom linijom svoje ličnosti, rezigniran što se napretka tiče i otupljen nekako za etiku i ljepotu, čovjek nije dorasao rješavanju vlastitih unutarnjih konflikata, guši se u prohtjevima, koje ne razumije, hoće da se oslobodi materijalističkih okova, a uzdići se ne može, jer gdje prestaje borba za nasušni kruh, gdje providno i ništetno postaje zaklanjanje za pozu, lijepu gestu i dvomislenu frazu, tu se javlja žudnja za drugim, većinom neispunjenim, što se skriva pod mnogostrukim pojmom sreće.

Idealizam se povukao, vjera omlitavila, intelekt, trik, prosti račun mozga nadomjestio je srce i ljubav, taj pokretač svega velikoga i lijepoga. Sreću u svojoj duhovnoj ličnosti, u harmoniji sa svijetom, u poštivanju općih društvenih interesa — sreću u Bogu čovjek zanemaruje.

Vežu ga predrasude, robuje obzirima, vuče utjecaj okoline i strepi pred porugom modernih, naime onih, koji modernizam po svom ukusu tumače, pa slika božanstva u čovjeku zatrpana je do apsurda indiferentnošću i zasjenjena problematičnim užicima. Zatrpana, ali ne uništena.

Kompleksi osjećaja pročišćuju se i moraju pročistiti, eliminira se, što je štetno, izgrađuje se uvjerenje o uzvišenijem cilju, ispituje se svrha i sadržina svoga bitka i uzdiže se duh do čistih nebeskih visina. U toj krizi, katkad nagloj, katkad latentnoj, koja rađa sukobima, a ne isključuje i katastrofe agresivnih boraca za poziciju i malih životnih dezertera, pobijedit će ono, što je uvijek jednako i nepromijenjeno, a to je težnja za izvorom utjehe i istine — za Bogom. Uz žrtve moguće, uz altruizam višeput krvlju srca orošen, uz ljubav, mir i vjeru, uskrsnut će bolje vrijeme i prava sreća, a to neka pospješi, vodi i podupire ponosna svijest o sposobnosti — živa nada, koja nikada ne klone.

PRODAVAČICA CVIJEĆA

Sultan darovao Mostaru gradilište za katoličku crkvu

Napisao Dr Rudolf Horvat

U Mostar je 9. lipnja 1861. došao iz Carigrada vezir Omer paša. Nekoliko dana iza toga posjeti on franjevačkoga biskupa Barišića, koji je stanovao u Mostaru. Premda je Omer paša bio poturica, ipak je biskupu obećao, da želi mnogo toga učiniti na korist hercegovačkih katolika. Biskup mu razloži, da bi katolici u Mostaru najnužnije trebali crkvu te mušku i žensku školu. Tu je molbu podupro Stjepan Pehlivan, koji bijaše godine 1861. član carigradskoga povjerenstva u Mostaru. (Pehlivan je inače bio rodom Armenac). Omer paša obeća, da će katolicima za gradnju crkve i škole pribaviti Alipašin perivoj. Divan taj perivoj okrenuo je Omer paša godine 1851. u »begluk«. (Begluk biva, kada kakva nekretnina — izgubivši gospodara — spane pod vlasništvo carstva turskoga).

I zaista je Omer paša održao riječ. On je kod sultana u Carigradu izradio »ferman«, kojim se katolicima u Mostaru daruje Alipašin perivoj, da u tome perivoju sagrade svoju crkvu i školu. Tada se Omer paša nalazio u Skadru. Odanle je biskupu Barišiću brzojavio, da će mu ferman donijeti mostarski paša Huršid; podjedno je Omer paša u istom brzojavu izrazio svoju žalost, što mu ne može osobno uručiti spomenuti ferman.

Sultanov je ferman u Mostar stigao 9. svibnja 1862. uz nalog, da ga Huršid paša izruči biskupu Barišiću u vlastite ruke. Huršid paša je taj ferman kod sebe zadržao punih 20 dana. Tekar 29. svibnja pozove k sebi biskupa Barišića, te mu preda ferman u prisutnosti njemačkoga konzula. No paša dade biskupu samo ferman, a ne i ključeve Alipašina perivoja. Poznavajući tursku lukavštinu zamoli biskup odmah na talijanskom jeziku njemačkoga konzula, neka sklone Huršid pašu, da mu uz ferman dade i ključeve. Konzul mu na to odgovori: »Non è adesso tempo.« (Nije za to prikladno vrijeme). Valja spomenuti, da hrvatski jezik nije govorio niti paša niti konzul.

Imajući u ruci sultanov ferman ipak nije biskup Barišić mogao pristupiti gradnji katoličke crkve i škole, jer nije bio u posjedu Alipašina perivoja. Često se biskup zaputio k paši Huršidu s molbom, da mu preda ključeve darovanog perivoja. No paša je uvijek odgovarao »bakalum« (gledat ćemo). Kad je to biskupu dosadilo, pođe opet sa svojim tajnikom i kođobašom do Huršida, pa ga ozbiljno zapita: da li će mu već jednom izručiti ključeve; pri tom je biskup dao paši znati, da će se pritužiti Omer paši. Huršid paša obeća, da će ključeve predati »on beš đun« (iza 15 dana). Strpljivi biskup opet čeka, ali ključeva nema te nema. Što više: biskup doznade, da je paša dao u perivoju saditi glavato zelje. To je biskupa razljutilo, te on opet pođe k paši. Iza mnogog prepiranja konačno je Huršid paša predao biskupu Barišiću ključeve Alipašina perivoja. S ključevima dade mu i t. zv. »burjuntiju«, t. j. pismo izrudžbe.

Ipak nije biskup Barišić još dugo mogao pristupiti gradnji katoličke crkve u Mostaru. Protiv gradnja ustadoše naime nahuškani muslimani. Oni su po ulicama vikali: »Radije ćemo svi sa svojim pokoljenjem izginuti pod sabljom, nego li dopustiti, da se među nama u Mostaru sagradi đaurska crkva.« Drugi su pak muslimani prijetili, da će katoličku crkvu zapaliti, ako ne budu mogli spriječiti gradnju njezinu. Tako je sultanov ferman ostao samo na papiru.

PROLJEĆE

ROMAN JEDNE OBITELJI
Norveški napisala Sigrid Undset
Prevodi Kruno Krstić (NASTAVAK.)

»Jednom sam kao dječak pucao u kukavicu,« nastavi on, kad su dalje krenuli. »Kažu, da čovjek koji ubije kukavicu oduzima sebi život.«

»Ah, to nije baš tako opasno. Dakako, i ja ne bih pucao baš u kukavicu, ali...«

»U nas je u kući bilo mnogo praznovjerja,« reče Helsing. »Sjećam se još kad sam bio mali, stajao sam jednog dana u dvorištu i pokazivao dugu. Tada mi je mljekarica rekla, da ne smijem to raditi, jer će poginuti jedna ptica. Ja bih želio znati... možda je to bila baš kukavica.«

»O tome nisam nikad ništa čuo.«

»Ipak je to čudno. Ista je mljekarica pričala, da u Ivanjskoj noći ide naokolo neki duh, koji otkida sve vrške stabala — znaš dobro, da nakon Ivanja vršci stabala više ne rastu. Tko bi se sakrio pod oskorušu, mogao bi da vidi duha... ali svi, koji su ga jednom vidjeli, pobenavili su... tako je ta sablast grozna. Ja sam više godina kanio, da to učinim. Ingeborg je ležala čitavu Ivanjsku noć pod pokrivačem. Jednom je bila o Ivanjskoj noći s dvorskim slugom gore na našoj livadi. Morao je čitavu noć da bude uz nju, jer se ona strašno bojala — pričao je on.«

Obojica se nasmijaše.

Na pristrancima su još ležali tamni zapusi snijega, a pod mahovinom je žuborila voda. Tlo je u šumi bilo glibavo, a među suhim granama isprela se bijela paučina. Dolje u zelenom glibu rasle su breze, još sive i gole s korijenjem u hladnoj vodi. Na brijegu, gdje su breze rasle u pukotinama pećina, koje je obasjavalo sunce, ljeskale su se njihove mladice svijetlom zelenom bojom. Njih dvojica sjedili su dugo na brijegu i gledali u daljinu. Glavice šumovitih bregova nizale su se jedna za drugom pod svijetlim svibanjskim nebom. Crnogorična šuma upijala je sunčano svijetlo. Od snijega, koji je zimi golemim masama prekrivao stabla, dobile su iglice neki uveli, žuti sjaj. Bilo je tako vedro, da se svako lisnato stablo na obroncima pećina ljeskalo sivozelenom bojom i tako tiho, da se kod najslabijeg daška vjetra čulo, kako se šuštanje jela prenosi od obronka do obronka i kako zvuk crkvenih zvona dopire iz doline Sörke. Visoko na brijegu crvenjela se kao krv zastava na jednoj kolibi, brzi tamnosivi valići poigravali su na vodi poput neba plavoj, pri dnu strmine. S glavice na glavicu puzale su tamne sjene laganih vlažno svjetlucavih oblaka gore na visokom, ljetnom, vedrom nebu.

Na brežuljku s druge sunčane strane, gdje je ležala bara, bilo je već ljeto... uz potoke su cvale žute i sjajne zlatice, a grmečci među gomilama kamenja bili su već posve zeleni. Vidjelo se samo malo ljudi; uz jedan štagalj sjedilo je jato djece, koja su jela tvrdo kuhana jaja i pila umjetnu limunadu, a na protivnoj strani pod kupinom uz kuću počivale su dvije mlade djevojke, koje su lice nakvasile selterskom vodom i legle na sunce, da pogarave. Kad su Torkild i Helsing došli u kuhinju, rekla je žena:

»Gospođica Helsing i njena prijateljica su ovdje s jednim gospodinom, sjede tamo pokraj njive. Pitala je za vas.«

Betzy ih je pozdravila radosnim poklikom i mahala bocom likera — zelenog likera, koji je, kako je sama rekla, sama priredila.

Za čas im je ponudila tortu s kremom i predstavila jednog mršavog mladog gospodina u engleskom sportskom dresu kao poručnika Lökkea. Sjedili su u moru papira za maslac, kutija za kekse, ljupina od jaja i narandžine kore.

»Ah Finne, budi tako dobar i potrči po par čaša za Lorensa i Torkilda. Danas ćemo otići do Lökkeove kolibe. Dok je još vrijeme ovako krasno, nije nam se dalo da odemo i da tamo s ostalom mladarijom brbljamo.«

Odjednom ugleda ona nekoliko velikih grahoričinih cvjetova na drugoj strani njive. Torkild je dobio naređenje, da dođe s njom i da ih ubere.

»Ta znaš, da će cvijeće povenuti dok ti dođeš kući.«

»Nipošto... pokrit ću ga mahovinom i strpati u torbu.«

Ona ga odvuče za jednu gomilu kamenja. Tu je sve bilo puno velikih, grimizno crvenih grahoričinih cvjetova, dok je jedan mali strmi zeleni brežuljak, nad blještavim jezercem bio krcat visibaba i ljubica.

»Moram ti naime nešto da ispričam,« započe Betzy.

»Ne smiješ nikome da kažeš, to mora još da ostane tajna, Bog te očuvao da to komu spome-

neš... pomisli samo, Aagot se zaručila s Fjeldom, nije li to krasno... ah, ja se tako silno radujem siroti Aagoti. Ona će u rujnu otputovati k njemu i onda će se vjenčati. Ne možeš pojmiti, kako je bio divan list, u kome je zaprosio njenu ruku. Ja joj nisam dala mira, dok mi nije dopustila da ga pročitam. Pomisli samo, on je jako voli... ah, samo da joj ja ne moram djeverovati, to je strašno... divno je da se Aagot udaje, ali nije li smiješno, da netko Aagotu nazivlje »moja draga, hrabra, zlatna djevojko« i da se ona od nas dviju prva zaručila?«

»Aagot i jest zlatna, hrabra djevojka,« reče Torkild. »Mislim, da se Fjeld može radovati, što će je dobiti za ženu.«

»Dakako, dakako,« reče Betzy i uzdahne prema suncu. »Ali, Bože dragi, da znaš, kako je taj čovjek bio u mene zaljubljen.«

»Ti imaš sada Lökkea. I vi govorite jedan drugome »ti«... nasmija se Torkild.

»Ah jadnik me je tako molio, da sam...«

»Znam već...«

»Gade! Fuj, kakav si ti podlac!« Ona ga smijući se gurnu.

On je stajao nešto niže na pristranku i kad se zaljuljao, pograbio je brzo njezinu ruku. Oboje izgubiše ravnotežu i zavaljaše se jedan preko drugoga niz brdo.

Duboko dolje zaustaviše se u visokoj sjajnoj travi. On ju je držao čvrsto u naručju i oboje su se pod glas smijali.

»Torkilde... ti si lud... pusti me odmah.«

On je poljubi, ali ona odvrnu glavu, tako da ju je cjelov dohvatio na vratu pod uhom.

»Ti si luđak... bezobraznik, prostak... ne, ti si najbezobrazniji...«

»Prigoda čini tata, Betzy. Zar sam ja bezobrazniji nego na primjer Lökke?...«

»Pusti me, velim ti, glupane,« ona oslobodi jednu ruku i prilijepi mu zaušnicu. Ali on je opet ulovio i čvrsto držao.

»Zar te on nije poljubio?«

»Mislim, da se tebi sasvim pamet preokrenula.« Betzy je od smijeha jedva mogla da govori. »Koga vraga se to tebe tiče?«

»I te kako! Moraš izaći s istinom na vidjelo, sad si moja zarobljenica.«

»A tako?« Ona mu se odjednom istrgnu iz ruku, u tren skoči na noge i potrči nizbrdo: »Donesi mi kapu, Torkilde.«

On podigne kapu i potrči za Betzy, dostigne je i nabije joj kapu na glavu. Zatim je opet obuhvati rukama.

»Boga mi, Torkilde, ja ne razumijem, što ti je?«

»Tä ti se ne srdiš, što sam te poljubio, Betzy?«

»Svakako se srdim, tako mi poštenja,« odgovori Betzy. Smijala se, da su joj suze udarile u oči.

Torkild je pod glas fućkao, dok su se s košarom za krumpire vraćali kući. Kad su otvorili vrata kolibe, Helsing se odjednom okrenu.

»Nisu li ono tvoj brat i Roza, što prijeko idu uz potok?«

Torkild se obrnu.

»Da.« On se ukoči na mjestu.

»Hoćemo li ih zovnuti?«

»Ne.«

»Možda su bili ovdje gore, dok nas nije bilo,« reče Helsing.

»Ne, došli su s ceste prema Gröttumu.« Torkild se osjećao, kako mu gotovo ponestaje glasa. Okrenuo se i uđe u kolibu.

Malo zatim prođe Helsing kroz kuhinju. Torkild je upravo gulio krumpir. Ruke su mu drhtale i Helsing je jedva mogao da prepozna lice svoga prijatelja. On se nesigurno zaustavi.

»Gospode Bo...«

Torkild ispusti ono, što je imao u rukama, i načas ostade ukočen. Zatim izađe i baci se u sobici na krevet.

Helsing je gulio krumpire; Torkild je slušao škriputanje noža, koje je negdje duboko u nutrini blažilo njegove prenapete živce. Helsing je bacao krumpire u lonac, zveckao željeznim obručima na ognjištu i postavio svinjske kotlete na vatru. Meso je praskalo i pištalo te je miris masti dopirao do Torkildove sobe. Ali vani pod otvorenim prozorom šumile su omorike, jedan bumbar uletio je zujeći zlatnim krilima u sobu i udario u pokrivač. Torkild je ležao nepomično prekrstivši ruke na vratu i zurio preda se. Helsing uniđe u sobu i oklijevajući se zaustavi.

»Hoćeš li sada jesti?«

»Večeras...« Torkild podigne noge uvis i udari šakom o rub kreveta. »Večeras ću se opiti. Da, opiti i tako dalje.« On se bijesno okrenu. »To ne ću podnijeti.«

Helsing pristupi k njemu. Lagano, bojažljivo položi časkom ruku na Torkildovo rame:

»Znaš... ne smiješ to tako uzeti k srcu, mladiću.«

Kad su se vraćali kući, ispinjao se za vršcima jela mjesec i kroz vjetar su posvuda ćurlikali kosovi.

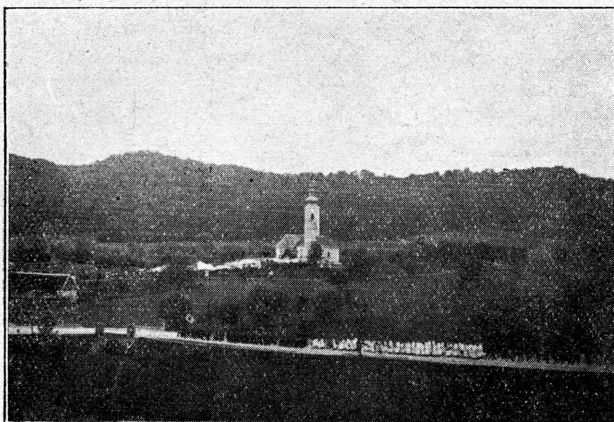
»Otiđimo preko stanova,« predloži Helsing.

Torkild ga je slijedio bez volje. Kad su stigli na Frognersku livadu, zaustavio se Helsing malo uplašen na vratima. Bio je opazio Axela Christiansena i Rozu Wegner za jednim stolom u kutu pokraj kamina. Ali im Roza domahnu da dođu i ukloni na stranu brezovo granje i cvijeće, koje je pred njima ležalo.

»Već te odavna nisam vidio,« reče Axel.

»Dolazite li od kolibe?«

Rozim je vrat nad izrezom bijele bluze bio opaljen od sunca i crven kao grimiz. Proljetni ju je zrak učinio obijesnom, sjajila se i caklila od zadovoljstva i smijala trojici mladića. Pri-

CRKVA SV. NIKOLE U DONJOJ ZELINI
prigodom prve sv. mise mladomisnika Bogdana Pintara

MLADOMISNIK IDE K PRVOJ SVOJOJ SV. MISI
praćen u procesiji do crkve

čala je, da se ona i Axel nisu nikamo svraćali, da su kuhali kavu u prirodi te nasumce lutali bez puta i staze, u mahovini jeli smrznute jagode i uopće proveli prekrasan dan. Pričajući potiho se i radosno smiješila i uranjala lice u polupovenulo cvijeće, koje je oko stola širilo opor svjež miris.

»Axele, gdje su ostale ljubice?... Pomislite samo, našla sam svu silu ljubica.«

Axel izvuče ljubice iz jedne limene kutije u torbi i Roza ih podijeli među njih trojicu.

»Svaki od vas mora da ih dobije po nekoliko, jer sam danas jako vesela.«

Pod stolom je Torkild zgnječio njeno cvijeće u malu grudicu, ali je satrto cvijeće zadržao u svojoj vreloj ruci.

»Sva trojica ste jako dobri i prijazni prema meni... živjeli!« Ona zabaci glavu unatrag, tako da se zabijelio goli vrat.

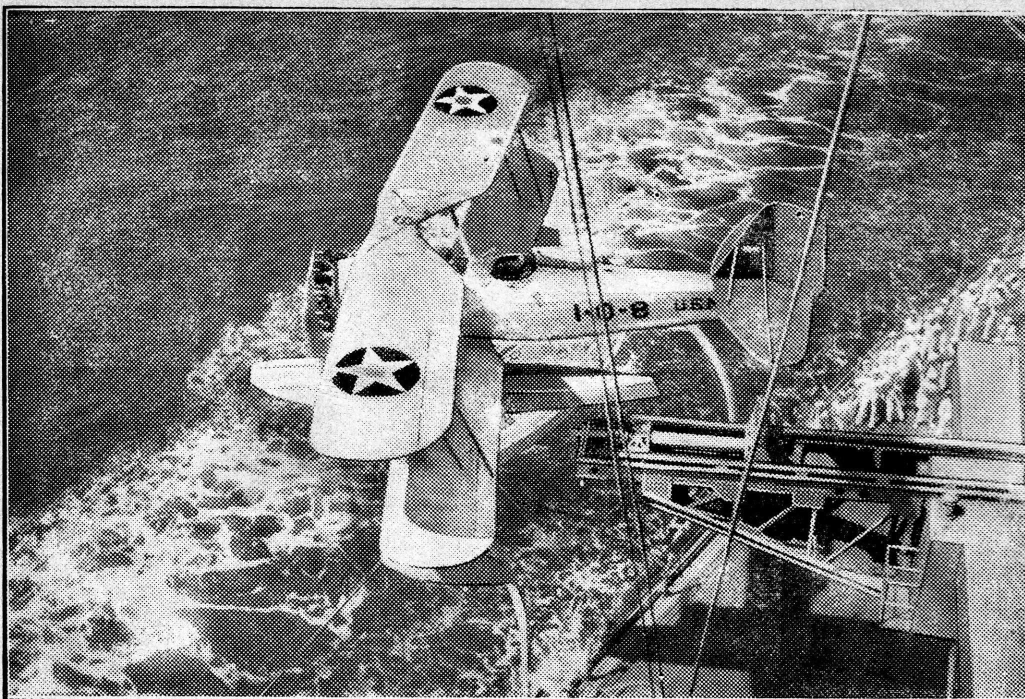
»Divno proljeće... Axele, ima li igdje na svijetu takvog proljeća, kao što je ovdje u Norveškoj?«

»Nema nigdje,« reče oduševljeno Axel.

(Nastavit će se.)

PRVO PODIZANJE MLADOMISNIKA B. PINTARA

UZLET AEROPLANA S KATAPULT-AVIONA NA RATNOM BRODU U AMERIČKIM MANEVRIMA KOD HAVAJSKOG OTOČJA

KUĆE PROPALE U PO

Talijanski gradić Villa Santo Stefano
starim grobljem, te je nedavno propal

JUBILEJ KOLUMBOVIH VITEZOVA

Svakome je poznata organizacija slobodnih zidara, kojima je glavna svrha, da ništi ugled svake vjere i crkve, a napose katoličke. Organizacija ima u svakoj državi članova, pa je tako reći sveopća. Već je tome pedeset godina da su sjeveroamerički katolici doskočili velikoj potrebi vjerske organizacije, koja bi se uspješno borila proti razornom djelovanju slobodnih zidara: osnovali su vjersku organizaciju Red Kolumbovih Vitezova. Slobodni zidari se međusobno zovu braća, a imaju svog Velikog Meštra. Tako isto i Kolumbovi vitezovi. No Kolumbovi su vitezovi ostali pod tim imenom tek u Americi, a slobodnih zidara ima po cijelom svijetu. Broj Kolumbovih vitezova doseže šest stotina hiljada. Ogromno mnoštvo Kolumbovih vitezova sa svojim obiteljima i prijateljima proslavili su zlatni jubilej osnutka organizacije t. j. svoju pedesetu godišnjicu. Po cijelim Udruženim Državama i Kanadi radio stanice su davale izvještaje i govore u vezi sa proslavom. To je središte cijele proslave. Međutim u 2.500 podružnica proslava je bila isto tako oduševljena i velika po pojedinim mjestima. Na programu je bila jedna sveta misa posebno za članove, pri kojoj su se svi članovi pričestili, a uza to im je održan govor o katoličkoj akciji. Veliki Meštar Reda Martin H. Carmody održao je službeni govor na radiju, koji je prenošen po cijelim Udruženim Državama. Na radiju je održan instrumentalno-vokalni koncerat.

Što se tiče same povijesti Kolumbovih vitezova, vrijedno je istaknuti među glavnim osnivačima svećenika M. Mac Gioney, župnika Crkve sv. Marije u New Havenu, koji je prvi osjetio potrebu takve organizacije. Tako je uz pomoć svojih župljana 29. ožujka godine 1882. osnovan Red Kolumbovih vitezova. Od glavnih pomoćnika pri osnivanju Patricija Lawlor, M. O'Connor, C. Driscoll, G. Mullen, J. Kenrigan, D. Colwell, G. Geary, T. Canol, B. Heary i M. Curran danas nema nijednog u životu.

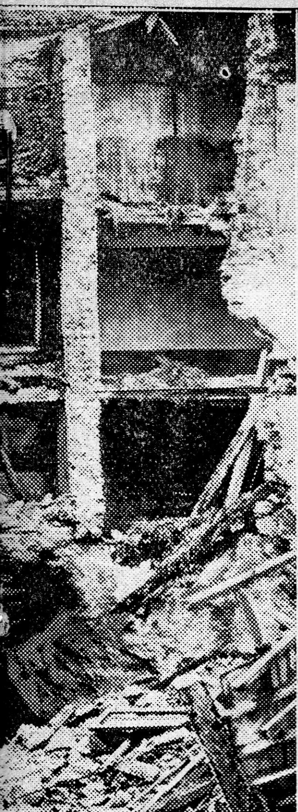
Red Kolumbovih vitezova kao organizacija bratske dobrotvornosti jest prvo od velikih udruženja, koji svojski rade na znanstvenom i socijalnom polju.

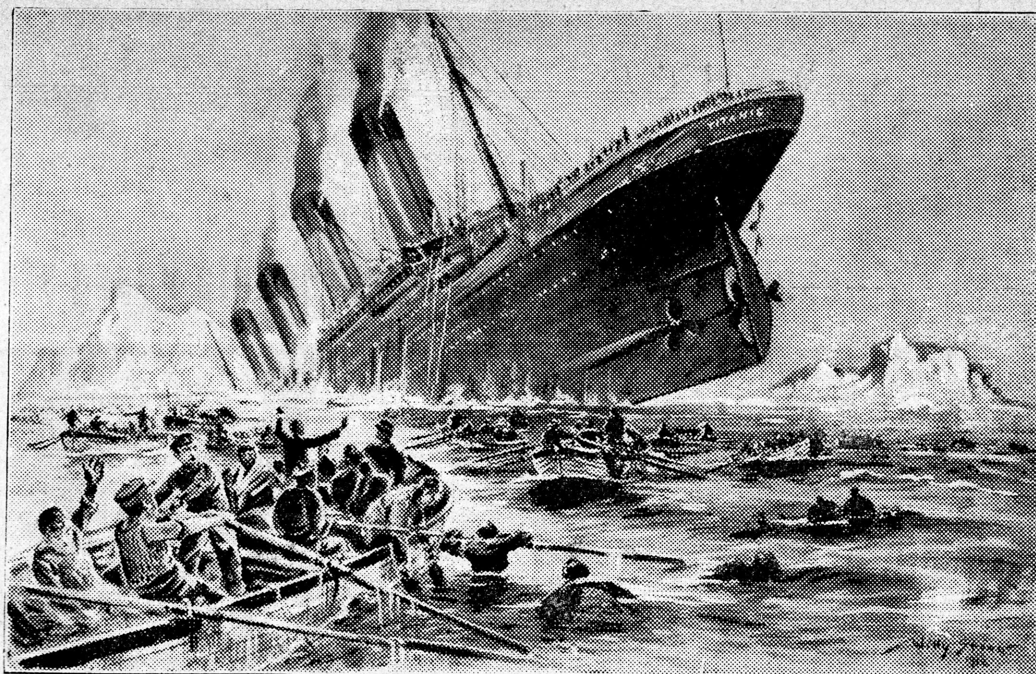
KARDINAL HLOND
vodi oko 500 poljskih hodočasnika na euharistijski kongres u Irsku

PJEVAČKI ZBOR MÜNCHENSKE KAT
U AUDIJENCIJU OD PAPE PIJ
OTPJEVAO NEKO

DZEMNE GROBOVE
sagrađen je jednim dijelom nad
o 16 kuća u te podzemne grobove

20 GODIŠNJICA PROPASTI „TITANICA", NAJVEĆE POMORSKE KATASTROFE
U noći između 14. i 15. travnja 1912. sudario se taj ogromni parobrod, koji je vozio iz Evrope u Ameriku 2206 osoba, s ledenim brdom i potonuo, te su poginule 1503 osobe

D O G A Đ A J I

U OŽUJKU.

26. Poljski, češkoslovački i njemački uskrsni izletnici u audijenciji kod Sv. Oca Pape.
27. Lindberghovu djetetu ušli u trag, te pregovore o povratak djeteta vodi jedan svećenik.
28. Austrija izdala novac sa slikom glazbenika Haydna na spomen njegove 200-godišnjice.
29. Između Kine i Japana sklopljeno primirje.
30. U Čehoslovačkoj je izbio štrajk rudarskih radnika. — U Zagrebu je noću izgorjela Bartulićeva palača radi eksplozije filma. — Zrakoplov »Zeppelin« povratio se iz Južne Amerike u Friedrichshafen. — Kod nas uvedene nove takse za prevoz putnika i prtljage.
31. Između Društva Naroda i Poljske došlo do privremenog sporazuma u pitanju Gdanskoga. — U Parizu je umro od upale pluća kao emigrant vođa talijanskih socijalnih demokrata Filip Turatti.

U TRAVNJU.

1. Predsjednikom Saveza francuskih književnika izabran je poznati francuski katolički književnik François Mauriac. — U Engleskoj se izražava veliko zadovoljstvo, jer je budžetska godina svršila s viškom. — Skupština u Parizu je uputila prijedlog zakona o ženskom pravu glasa
2. U Bukureštu su izbile demonstracije radi teške ekonomske krize. S time u vezi je zatvoreno privremeno bukureško sveučilište. — »New Jork Miror« donio je vijest, da je sinčić avijatičara Lindbergha živ i zdrav. — U Zagrebu je održan sprovod prve žrtve požara na Dolcu pok. Josipe Veršec. — Parlamenat u Parizu je odobrio zakon, da se svakom francuskom predsjedniku zaslužnom za domovinu dade penzija od 189.400 franaka.
3. U London doputovao francuski predsjednik vlade Tardieu radi pregovora s engleskim predsjednikom vlade Macdonaldom o sanaciji podunavskih država.
4. U Jugoslaviji imenovana vlada dra Voje Marinkovića.
5. Zagrebački nadbiskup primio brzojav od Pape hrv. kat. ak. društvu »Domagoj« prigodom 25-godišnjice njegova opstanka. — U Francuskoj izbio 24-satni štrajk kazališta i kina.

EDRALE PRIMLJEN JE NEDAVNO
A XI. TE JE TOM PRIGODOM
LIKO PJESAMA

PROLJETNI MOTIV,
koji je u pomanjkanju drugih proljetnih motiva fotograf za ovu snimku stvorio

ŽENSKI SVIJET

Belgijski savez katoličkih žena ima 150.000 članica. Izdaje 10 časopisa, od kojih jedan imade 127.000 pretplatnika. Glavna je njegova zadaća: vjersko odgojna pomoć, ali revno djeluje i na karitativnom polju. Tako na primjer Savez uzdržava 180 kancelarija, koje daju upute ženama, te nekoliko domova za bolesne i potrebne majke, a revno podupire i one, koji trpe zbog pomanjkanja stanova.

Žene u Turskoj. U Turskoj položaj žene sve više raste. Prije je i za muškarce s učenjem visokih škola išlo vrlo teško, dok danas u Turskoj ima nekoliko desetaka žena advokata, a ima ih, koje se bave literaturom. Među zastupnicama moderne turske literature ističe se mlada hanuma Suad Derviš, koja je dosad objavila pjesme »Crna knjiga« i roman »Nema glasa, nema daha«.

Žene u Rusiji. Godine 1923. bilo je u Rusiji 2,400.000 žena, koje su bile zaposlene u raznim zanimanjima, a sada ih ima 6 milijuna. Tijekom ove godine, računa se, da će biti još 1 milijun 500.000 daljnjih žena zaposleno. U posljednje 3 godine naučilo je 15 milijuna žena čitati i pisati. Boljševička vlada podiže i velik broj dječjih skloništa, u kojima je prošle godine bilo smješteno ukupno 5 milijuna djece, a ove će ih godine biti podignuto još za 3½ milijuna djece više. Međutim cijeli taj sistem, kako se vidi, ide za tim, da majku rastavi od djeteta, a to se protivi prirodi i zato se može održati samo umjetnim načinom, koji nije vječan.

Dvije tisuće baštinika jagme se za ogromnim imetkom Američanke Elly Wendel, koja je umrla u Njujorku ostavivši iza sebe do 100 milijuna dolara. Odredila je, da se taj imetak upotrijebi u većini za dobrotvorne svrhe, ali se našlo oko 2000 ljudi, koji se otimaju za tom baštinom poričući valjanost njene oporuke. Ako im se posreći, da njena oporuka bude doista proglašena nevaljanom, postat će svaki i od tih 2000 baštinika mali milijunaš.

Najružnija žena. Neki američki milijunaš u Filadelfiji raspisao je natječaj za najružniju ženu te je proglasio, da će se onom oženiti, koja pobijedi u tom natječaju. Pobijedila je neka djevojka od 17 godina, kojoj je lice bilo užasno posuto bubuljicama. Milijunaš je održao svoju riječ, te je proslavljena sjajna svadba. No neko vrijeme nakon svadbe opazi zaprepašteni milijunaš, kako bubuljice s lica njegove žene pomalo nestaju i kako ona postaje iz dana u dan sve ljepša. Sav razjaren ode ženidbenom sudu, tuži svoju ženu radi prevare i zatraži rastavu braka. Vjerojatno je, da je američki sud, koji i pitanje braka promatra više s trgovačke nego li etičke strane, doista udovoljio milijunašu, te je tako stradala siromašna žena, koja nije znala ili htjela ostati uvijek ružna. A koja bi to napokon i htjela?

Sreća se može nasmiješiti svakome, tko učestvuje u velikoj lutriji za gradnju katoličke katedrale u Beogradu. Nacrt vučenja srećaka za gradnju katedrale zadovoljava i najvećim zahtjevima, jer za glavni zgoditak od Dinara 5,000.000.— potreban je samo jednokratan ulog od svega Din 200.—, dok sa najmanjim ulogom od Din 25.— možete dobiti zgoditak od Din 625.000. Nema igre na kola! Jednokratan ulog! Dobici: 2× Din 2,500.000; 2× Din 500 hiljada; 10× Din 100.000; 100× Din 10.000. Cijene srećaka: Dupla srećka Din 200; 1/1 Din 100; ½ Din 50.; ¼ Din 25.—. Nema igre na klase! Jednostatan ulog! Jedino vučenje 1. maja 1932.! Prodaju vrše: svi župni uredi, kolekture, novčani zavodi, crkvene i dobrotvorne ustanove itd. Centrala: Beograd, Ulica Jovana Ristića 20. Prodajna područnica: Zagreb, Tvrtkova ul. 5.

GLAVNA SKUPŠTINA OSIGURAVAJUĆE ZADRUGE »CROATIA«.

Dne 4. o. mj. u 4 sata poslije podne održana je 46. redovna glavna skupština ovoga našeg najstarijeg domaćeg osiguravajućeg zavoda. Skupštini je predsjedao predsjednik gosp. Vladimir barun Nikolić, a prisustvovao joj je lijep broj zadružnih članova.

Iz poslovnog izvještaja za g. 1931., koji je pročitao generalni ravnatelj gosp. Mihovil Nikolić, proizlazi, da je računska godina unatoč općenito teških prilika završila povoljno u svim poslovnim granama. Sa zadovoljstvom je konstatiran daljnji napredak zadruge, koji se očituje u primjerenom porastu prihoda premija, jamčevnih sredstava i čitave aktive.

U god. 1931. isplaćeno je u ime elementarnih šteta, odnosno uslijed smrti i doživljaja uvjetovanoga doba Dinara 20,922.060.97.

Skupština je prihvatila predložene joj zaključne račune kao i razdjeljenje poslovnog suviška od Din 803.858.14 te je zaključila, da se nakon dotacija pričuvâ, koje sada zajedno s temeljnom glavnicom, kao osigurateljnom zakladom, iznose svotu od Dinara 88,519.718.67, isplati kupon br. 14 zadružnih temeljnica za god. 1931. sa Din 10.— (8%).

Kupovanjem

Srećaka za gradnju katedrale

Dobrotvornog Društva Sv. Vinka u Beogradu

Uklonit će se najsnažnije nezaposlenost!

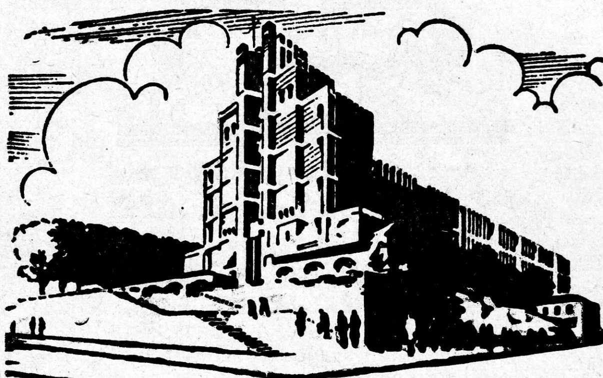
Na poziv pariškog kardinala, koji je predlagao gradnju crkava, da bi se odstranila nezaposlenost, sakupljeno je u Parizu toliko novaca, da se je moglo u roku od 4 mjeseca pristupiti gradnji 32 novih crkava. (Iz pariških dnevnika)

Slijedite ovaj plemeniti primjer,

jer jedino potpun uspjeh lutrijske priredbe može ostvariti

Visoki cilj za izgradnju katedrale

a istovremeno će pružiti stotinama trajnu mogućnost zaposlenja!

Maleni ulošci:	Dupla srećka	1/1	1/2	1/4
	Din 200·—	100·—	50·—	25·—

omogućuju svakome da nabavi srećku, a ogromni

Dobici:

2 × Din 2,500.000·—, 2 × Din 500.000·—
10 × Din 100.000·—, 100 × Din 10.000·—

nagradit će bogato plemenitost Vaše žrtve!!

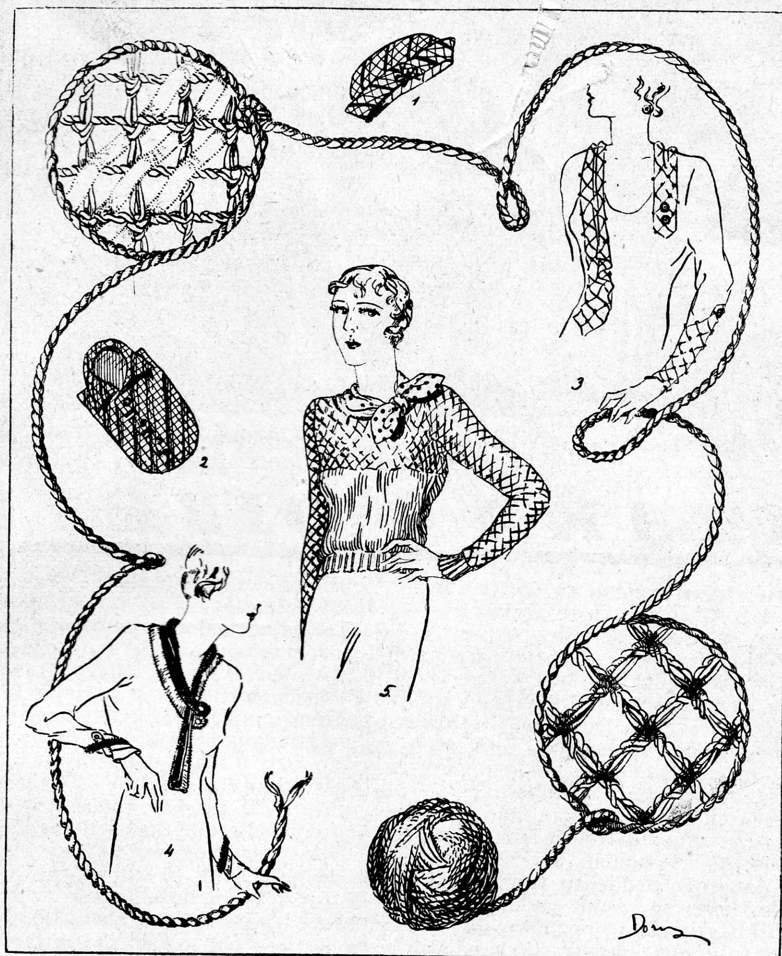
!!!!! VUČENJE 1. MAJA 1932. !!!!!

Prodaju vrše: svi župni uredi, kolekture, novčani zavodi, dobrotvorne i crkvene ustanove i t. d.

Glavna uprava: **BEOGRAD**
Ulica Jovana Ristića 20

Prodajna podružnica: **ZAGREB**
Tvrtkova ulica 5

RUČNI RAD

1. Kvačkana moderna kapa s dijagonalno provučenim vunenim nitima. — 2. Prsluk (vesta) rađena istom tehnikom. — 3. Garnitura oko vrata i manšete (Luftmaschenhäkelei) — 4. Garnitura oko vrata i rukava (Gabelbortenhäkelei). — 5. Jümper sa pletenim rubom, kvačkanim gornjim dijelom i rukavima, kravata s vezenim piknjama.

KUĆANSTVO

KOŽA I KRZNO U DOMU.

Strojenje kože za krzno. Kožu ostrugaj dobro oštrim nožem iznutra, ali pazi, da je previše ne odereš. Tada je moči 24 sata u hladnoj vodi i dobro od vremena do vremena rasteži rukama. Poslije uzmi 3 l mlake vode, ¼ kg alauna, 5 dkg morske soli, te u tomu dobro protari kožu i pusti ležati 6 dana, pritiskajući je od vremena do vremena, da ne pliva. Iza toga je izvadi iz vode, rastegni čavlićima na dasku dlakom na dasku i pusti sušiti. Kad se dobro osuši, protari dobro rukama, pospi dlaku pepelom, pilotinom dobro protari i istresi. Možeš strojiti kuniće, janjce, ovce itd.

Čišćenje bijeloga krzna. Ugrij u štednjaku nešto brašna, neka bude vrelo, time pospi krzno (kaput, lisicu, sag itd.) i dobro tari rukama ili vunenom krpom, onda istresi dobro. Ako nije još čisto, ponovi i bit ćeš zadovoljna.

KUHINJSKI RECEPTI.

Okrugljice od jetara s kupusom. Samelji na sitno ½ kg telećih jetara i dodaj 4 jajeta, luka spržena u masti (maslacu), soli, bibera i mrvice od 5 do 6 žemljičaka pržene na masti (maslacu). To pusti da stoji otprilike ½ sata. Zatim načini manje okrugljice i kuhaj ih u slanoj vodi. Kad su kuhane, pospu se mašću i prženim mrvicama od žemlje i nose se na stol s kuhanim kiselim kupusom.

Hljepčići od krumpira. Skuhaj 1 kg krumpira, oguli, zgnječi i usitni, dodaj malo soli, 4 dkg nasjeckanih hladnih čvaraka i jedan žumanjak. Napravi tijesto sa žlicom brašna, pa ga razvaljaj dosta debelo, izreži formom, kojom izrezuju pokladnice, pa peci u masti.

S. A.

Pretplatite svoju djecu na „Malu Mladost"!

SVEGA POMALO

Bezbožničko kazalište osnovano je u Moskvi. Boljševička mu je vlada dala 200.000 rubalja potpore. Kao prvi komad prikazuje se drama »Građanski bog«, što ju je baš za to kazalište napisao Maksim Gorki. Svrha je toga kazališta propaganda bezboštva.

Ribe padaju iz oblaka. Čudnovato ali ipak istinito, jer kadgod i ribe padaju kao kiša iz oblaka. To nije nikakvo čudo. Znanstveno je dokazano, da je tokom godine 1600. bila 71 riblja kiša, a od toga ih otpada na Evropu 27. Prva bilješka o kiši riba datira iz god. 1555., a napisao ju je nadbiskup iz Upsale u Švedskoj. U toj biljeŝci piše, da nisu iz oblaka padale samo ribe, nego i žabe, miševi, crvi i kamenje. Zadnja riblja kiša padala je 18. svibnja 1928. u North Carolina (Sjev. Amerika) u blizini Atlantskog oceana. Iza grdne kiše našli su po mlakama mnogo riba, od kojih su neke još uvijek bile žive. Riblju kišu prouzroče silni vihori, koji dižu s mora ribu, pa je sa kišom puštaju na kopno.

Čehoslovačko Jugoslovenska Revija, god. 2, br. 3 (novembar) 1931. u Pragu, donosi u cijelosti hrvatski članak o Martinu Bencuru-Kukučinu, autoru »Kuće u strani«, koji je napisao Ante Šimčik u hrvatskom prijevodu ovog romana (Knjižnica Dobrih Romana knj. 39—40). Isti broj ČJR donosi Šimčikov češki članak o Čehu Václavu Záboju Maříku, poznatom hrvatskom pedagogu i piscu, o stotoj godišnjici njegova rođenja.

Zec s rogovima. Jedan njemački lovac ulovio je nedavno živog zeca, čiji su očnjaci bili tako veliki, da su mu probili čelo i ličili na prave rogove. Životinja uslijed toga nije mogla skoro ništa da jede, no ipak nije bila mršava. No sigurno bi bila uginula, da je lovac nije pronašao i odnio veterinaru, da joj operiše pretjerano izrasle očnjake.

PUČKA POZORNICA

USPJELA GLUMA U SUBOTICI.

Na Cvjetnu nedjelju doživjela je subotička javnost iznenađenje od strane Katoličkog Divojačkog Društva, koje je odigralo pozorišni komad »Legendu« u 5. činova (preveo Dr. Lazar Oršić). Iako smo već više puta na pozornici vidjeli članice Kat. Divojačkog Društva, ovog puta smo se iznenadili, jer je gluma izvedena upravo savršeno. Djevojke, priproste iz naroda, sigurno nastupaju, glume besprikorno, da mnoge momente ni profesionalni glumci ne bi bolje izveli.

Ulogu Jelene, plemićke bogatašice, sigurno je odigrala Cilika Dulić pokazavši karakter djevojke, koja već za mladosti mora da gospodari ogromnim svojim imanjem. Maru, kćer siromašne udovice, vrlo dobro je odigrala Marica Vuković. U toj ulozi prikazana je ljubav djeteta prema bolesnoj majci. Mara se sva žrtvovala za svoju majku. Moli Blaženu Gospu, da joj pomogne. Ona pomaže sirotici poklonivši joj dragocjeni križ, amanet plemićke obitelji. Zbog tobožnje krađe bogata Jelena osuđuje Maru, da joj se odsiječe desna ruka, ali Blažena Gospa dokazuje, da je Mara nevina, poklonivši joj svoju krunu na očigled sviju. Dirljiv je prizor, kada Mara susreće svoju majku u tamnici i dokazuje joj svoju nevinost, pa prizor u šumi, gdje je Marina nevinost na očigled sviju dokazana. I ostale naše diletantice, odigrale su svoje uloge sa sigurnošću i prirođenom elegancijom.

Pozornica je bila vrlo lijepo dekorirana, dok su djevojke bile obučene u hrvatskoj narodnoj nošnji. Bujna priroda i lijepa narodna nošnja činile su divnu harmoniju.

PRIZOR IZ GLUME „LEGENDA“ PRIKAZIVANE U SUBOTICI

MAJKA I DIJETE

Proljetne opasnosti za dječje zdravlje. I proljeće i jesen su prelazna godišnja doba, pa nose više opasnosti za čovječje zdravlje nego li ljeto i zima. To vrijedi osobito za djecu, koja su po svom organizmu osjetljivija na vanjske utjecaje nego li odrasli. Proljeće je u tom pogledu opasnije od jeseni, jer dok jesen redovito polagano prelazi u zimu, proljeće nastupa naglo često nakon vrlo jake zime, kao što je to baš ove godine. Dok je konac ožujka bio još vrlo hladan, prvi dani travnja donesoše proljetnu toplinu tako naglo, kako se nismo nadali. Ali za aprilsko vrijeme je poznato, da je u promjenljivosti i kontrastima najluđi mjesec u godini. No nagla promjenljivost u toplini i hladnoći opća je karakteristika proljeća. Zato se nije teško prevariti u tom, kako da obučeš dijete, kad s njim izlaziš na proljetno sunce. A onda eto prehlade, hunjavice, kašlja, katara u grlu, bronhitisa, angine, gripe i drugih sličnih bolesti. Mnoštvo djece boluje od njih i ovog proljeća. Ali i ospice, šarlah i difterija znadu da se jače razmahaju u proljeće. Na sve to treba svaka majka da misli, te da svoje dijete što većom pažnjom sačuva od tih proljetnih dječjih neprijatelja. A ako se koja od tih bolesti pojavi, uvijek je dobro pitati liječnika za savjet, kako da se prepriječi i veće zlo. S. N.

Težina normalnog i zdravog djeteta. Svaka majka, kojoj je stalo do zdravlja i napretka njene djece, treba da vodi računa o težini svoga djeteta i o napredovanju u težini. Ustanovljeno je, da jednogodišnje dijete mora biti teško oko 9.3 kg, dvogodišnje nešto preko 12 kg, trogodišnje 14 kg, četirigodišnje 15.5 kg, petogodišnje 18.6 kg, šestogodišnje 20.5 kg, sedmogodišnje 22.5 kg, osmogodišnje 24.5 kg, devetgodišnje 27.2 kg, desetgodišnje 30 kg. Ako je teže, onda je previše debelo, a ako je laglje, onda je slabo hranjeno. Svako dijete, koje se razvija normalno, zdravo je, te se možemo nadati, da će od njeg postati zdravo i snažno biće. Zato je potrebno, da dijete češće mjerimo, te da se prema tome udesi hrana. Ali pri izboru hrane u prvom redu valja uzeti u obzir kakvoću, a ne množinu hrane. I. S.

Navika na gušću hranu. Jedna se majka potužila liječniku, da joj dijete od 5½ godina još ne će da jede nikakve guste hrane, nego samo tekućine. Liječnik joj je savjetovao, da djetetu preko dana ne daje izvan doba jela kave ni mlijeka, da se tim ne bi zasitilo, pa da tako dobije teka za jelo. I to je pomoglo.

PRIČA O DOBROME CAREVIĆU EVSTAFU

Prema ruskoj narodnoj legendi napisao Julije Zeyer — Preveo Makso Kuntarić — Ilustrirao Kamilo Ružička

(SVRŠETAK)

Odatle je razabrao carević, da demon mjesto njegove matere vladajući u duhu nekadašnjih njezinih običaja kraljuje, stoga se požurio da ga izagna iz kuće. Kod samih vrata palače susreo ga neki siromašni starac, kojemu je nekad bio pravim sinom, a taj obradovavši se sastanku s carevićem bacio mu se k nogama, ljubio mu ruke i najednom kliknuo:

»Kakve su ti to ruke, moj gospodine? Jedna se sja kao zvijezde, a druga je tamna kao noć!!«

Carević se začudio sam toj pojavi, koje nije prije zamijetio, ali je znao odmah uzrok čudnovatoj ovoj pojavi: desnica se sjala kao zvijezde, jer ga je za nju Spasitelj dizao, kad mu je pao k nogama, a ljevica je bila kao noć, jer mu je visjela časak u ponor tmine i grijeha, kada je onamo spuštao uže, da spase svoju majku! No carević je šutio i nije objasnio, ušao je u dvoranu palače, gdje je stajao demon u obliku njegove matere na prijestolu, s krunom na glavi. Carević ga je Evstaf gledao tako strogo i pogledom punim grožnje, da su se svi začudili, nijesu nikad još takva oblaka na njegovu čelu vidjeli, a jedan je od dvorana rekao s prijekorom:

»Prigni svoju glavu! Zar ne vidiš, tko stoji na prijestolu?«

Carević je rekao:

»Vidim i znam, da je to nečista sila!« Digao je sjajnu svoju desnicu prema svijetlu te viknuo glasom velikim: »Otiđi zavazda, uime Isusa Krista!«

Tada se demon stresao i srušio se kao toranj, a obličje carice razišlo se sasvim. Na prozor je dunuo vjetar i zavrtio hrpu tamnoga pepela, u kom je carska kruna, koja je demonu pala s glave, gorjela kao šaka crvenih iskara...

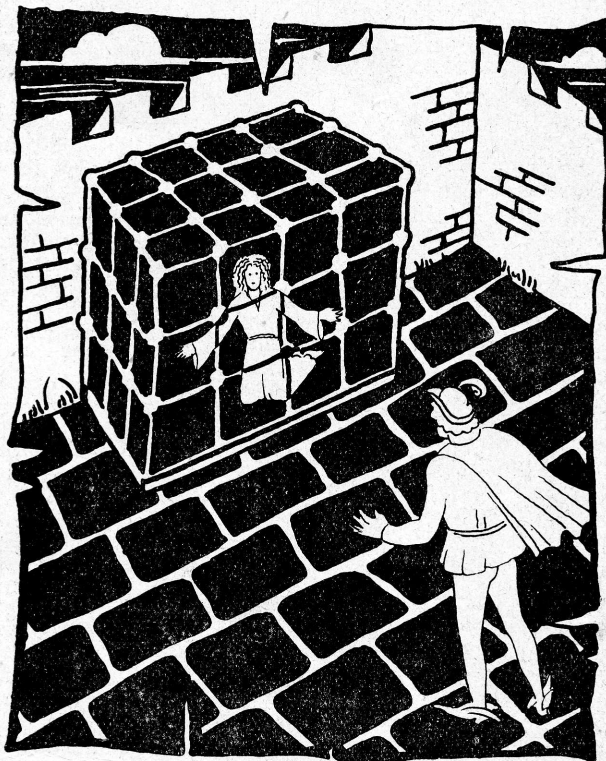
Svi su zanijemjeli od strave, no carević nije oklijevao, nego je sišao u dvorište, gdje je stajala željezna gajba. Već je izdaleka klicao s najdubljim ganućem:

»Majko! Majko!«

Carica se uspravila, blijeda, dršćući cijelim tijelom. Suze su joj navalile na oči, pa je zajecala:

»Ti mene priznaješ, ti se javljaš meni nevrijednoj? Dijete moje, ti mi opraštaš sve krivice, što sam ih na tebi počinila od tvoga narođenja?«

I pala je plačući na lice. Ali je Evstaf navalio na gajbu, kidao revno i nestrpljivo njezine mreže kao slabe šipke, izvadio je mater svoju iz okrutnoga, sramotnoga zatvora te je privinuo k svome srcu cjelivajući njezino lice. Nije bilo u onom mnoštvu čovjeka, kojemu bi oči ostale suhe. Svi su sada pripoznali nekadašnju caricu, a oni, koji su je zaslijepljeni od demona bili mučili i grdili, tresli su se sada od straha. No ona se smieškala tiho i pokorno pa je rekla:

CAREVIĆ IDE PREMA ŽELJEZNOJ GAJBI

»U taj me je čas uzvisio u istini Bog, jer je u meni mir i nestaje sjene mojih grijeha! Možda će mi oprostiti, što se toliko kajem? Moli za me, sine moj!«

I plačući pritisnula je njegovu ruku k srcu, a onda na svoje zaplakane oči, bila je to njegova lijeva ruka, pa je carević veselo poviknuo:

»Da, milosrdni Bog oprašta tebi!«

Bio je potpuno siguran, jer eto tama je s ponora grijehâ bila s nje oprana pokajničkom suzom materinskom! Ruka je njegova imala opet svoju prvobitnu bjeloću.

Nije bilo kraja veselju cio dan. Onda je ujutru otišla nekadašnja carica u samostan u pustinji, da provede u molitvama dane, što joj preostaju. A carević je Evstaf sio na očev prijesto i vladao je svome narodu u svetome miru kao brat, Kristov vjerni pobratim, a neiskazano omiljen blagoslovio je sav narod onom svojom sjajnom desnicom, kojom ga se bio Spasitelj nekoć u raju časom taknuo i koju je tako posvetio na sve vijeke vijekova.

Š A L E

Krzno. Majka: »Moje krzno doskora će izgubiti svu dlaku...«

Mala Marica: »A ti ga namaži mašću, koju otac rabi, da mu naraste kosa«.

Strašna želja. Ivica i Marica su se ljuto posvadili. Ivica se zato okrene sestri i zagrozi:

»Želim ti, da dobiješ ljudoždera za muža, pa da te odmah proždre!«

Uzgoj. Majstor: »Žuri! Ako se za čas ne povratiš, dobit ćeš dobrih batina. Moja je dužnost, da te odgojim za dobrog pomoćnika.«

Šegrt: »Ali, gospodine majstore, uzgoja ne počinje straga.«

Zašto? Kad su u jednome društvu konstatovali, da sada mladi ljudi sve manje pokazuju volju za ženidbu, reče jedan Englez: »To nije za čudo, kad pogledamo današnje djevojke, koje su danas kao ljiljani u polju, koji niti tkaju niti predu, a opet svaka od njih hoće da se oblači gizdavije nego se oblačio Salomon u svoj slavi svojoj.«

Ide bik. Neki mesar tjera bikove tijesnom ulicom. Jedan gospodin našavši se u tjesnacu izmakne u najbliži dućan, gdje skine šešir i reče: »Oprostite, ide bik!«

Dug. Walter Scott susretne irskog prosjaka, koji ga zamoli šest penca (pol šilinga). Sir Walter nije imao u sitno, pa mu dade cijeli šiling i reče u šali:

»Ali zapamtite, da ste mi pol šilinga dužni.«

»Jesam, svijetli gospodine, i Bog vas živi, dok vam ne vratim ovaj dug!«

Dante i budala. Gran Cane della Scala, gospodar veronski, uzdržavao je dvorsku budalu, kojoj je plaćao vrlo dobro, dok je Danteu, političkom emigrantu iz Firenze, davao oskudnu pomoć.

»Kad ćeš ti živjeti ovako kao ja?« upita jednoć pjesnika lakrdijaš.

»Kad nađem gospodara, koji će biti meni sličan, kao što je tvoj tebi,« odgovori Dante.

Vremena se mijenjaju. »Otkada poznaješ tu plavojku?«

»Poznajem je godinu dana, ali kao plavojku — tek dvije nedjelje.«

Šoferska zloba. Dva taksi-šofera razgovaraju. Jedan se hvali:

»Ti ne znaš, kako sam ja omiljen kod svojih mušterija. Njihovim imenima mogla bi se ispuniti čitava knjiga.«

Drugi zlobno odgovara:

»Grobarska knjiga, zar ne?«

Lijep primjer. Šef grdi svoga činovnika:

»Da niste toliki ljenčina, mogli biste kod vašeg znanja i bistrine da napravite lijepu karijeru.«

»Ni vrijedni i marljivi ne prolaze uvijek dobro u životu,« primijeti činovnik.

»Kako to?«

»Imao sam dva školska druga. Jedan je bio notorni ljenčina, drugi je radio kao crv. Onaj vrijedni je postao milijuner...«

»No, eto, pa to sam vam ja i govorio.«

»Da, ali taj vrijedni je doskora umro od prevelikog posla, a onaj lijeni je uzeo za ženu njegovu udovicu!«

Majčina zabrana. Mali pušač (govori gospodinu na cesti): »Molim vas, hoćete li mi pripaliti cigaretu? Mamica mi je zabranila igrati se žigicama.«

Stric plače. Debeli stric je došao u posjete na treći sprat. Po vrućini se junački izmorio. Sve mu znoj curi niz lice. Mali Ivica to opazi i uskllikne: »Mamice, gledaj, stric plače s cijelim licem!«

Još gore. Dva prijatelja razgovaraju:

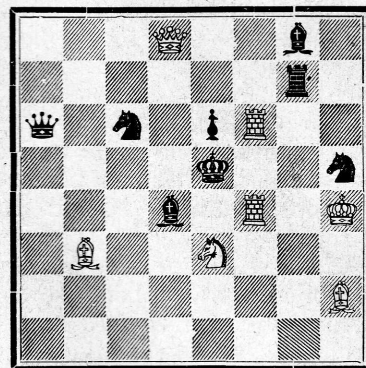
»Ova godina će sigurno biti nesretna, jer je počela petkom...«

»Dobro je tako,« reče drugi. »Još gore bi bilo, da je počela — trinaestim...«

Š A H

Problem broj 3.

Z. Modor, Srij. Mitrovica

Bijeli matira u dva poteza.

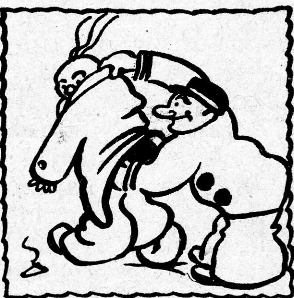
DOBRIJANOV NOVI OGRTAČ

Proljeće je došlo,
sunce grije s neba,
čiki na um palo,
da ogrtač treba.

Nosio ga nije
niti usred zime,
a sada nam hoće
da se diči njime!

Ali jadnik ne zna
ni da ga obuče,
zato mu ga krojač
gle, na leđa vuče.

Umoran je krojač,
čika viče: »Dosta!«
i bez ogrtača
opet čika osta...

MODA

Ogrtač iz laganog modrog vunenog materijala sa svilenim šalom

Ogrtač iz glatkog vunenog materijala ukrašen štepovanjem

Djevojačka haljina iz modrog ili crvenog materijala s velikim koštanim dugmetima

Siva vunena haljina s bijelim ovratnikom i crnim kožnim pasom

Modrosiva vunena haljina s modrim pasom i modrim dugmetima

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

ODGOVORI.

30. Što da učinim? Liječenje bubrežne bolesti zahtijeva ležanje i strogu dijetu. Ja sam imala upalu bubrega u većem stepenu. Čuvala sam se svake slane i žestoke hrane i tako sam se liječila skoro godinu dana. Međutim bjelančevina nikako nije nestajala. Iza toga sam odležala u krevetu 10 tjedana i bila na strogoj dijeti. Uza to sam pila »Radensku« i čaj od borovice i peršuna. Liječnik se veoma iznenadio, kad je bolest naglo otišla na bolje i za kratko vrijeme ću, ako Bog da, biti potpuno zdrava.

Lucia Nović.

39. Kakvo zvanje? Svoju sam kćerku dala najprije u stručnu, a onda u domaćinsku školu. Mislim, da je s pozivom žene u najužoj vezi, da bude dobra kućanica. Takvih danas, kada se žene jagme za raznim muškim zvanjima, trebamo danas više nego ikad. To bih svjetovala i vama za vašu kćerku. Kućanstvo je najidealnije i najbolje zvanje za djevojku i ženu.

Kućanica.

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 3 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji", Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2.

Z A G O N E T K E

1. Križaljka

Sastavio *Zlatko Modor*, Srij. Mitrovica

Vodoravno: 1. Nauka o jedinosti. 4. Lična zamjenica. 5. Slovo (fon.). 7. Konj. 8. Ptica. 11. Uzvik. 14. Žensko ime. 16. Latinski prijedlog. 18. Zamjenica (gen.). 19. Roman Knjižnice Dobrih Romana. 20. Mjera. 21. Inicijali hrvatskog pisca. 22. Veznik. 24. Karta. 26. Muško ime. 27. Francuski član. 27a. Zamjenica. 29. Englesko muško ime. 30. Jezikoslovac.

Okomito: 1. Zamjenica. 2. Zamjenica (gen.). 3. Pronalazač Labradora. 4. Kratica. 6. Grčko slovo. 7. Azijski poluotok. 9. Egipatsko božanstvo. 10. Prijedlog. 12. Opera od Čajkovskog. 13. Umjetnik. 15. Domaća životinja. 17. Njemački član. 18. Glasoviti Ilirac. 22. Nota. 23. Prijedlog. 25. Kratica za »stariji«. 27. Dva jednaka slova. 28. Slovo (fon.). 29. Kemijski simbol.

2. Magični kvadrat

Sastavio *Božidar Paja*, Zdenčina

1. Švicarsko lječilište. 2. Francuski fizičar. 3. Vračar. 4. Južna biljka, 5. Narodno muško ime.

3. Računski zadatak

Sastavio *Veljko Novak*, Zagreb

U ovaj kvadrat treba smjestiti brojeve od 6 do 54 tako, da vodoravno, okomito i dijagonalno zbrojeni dadu sumu 210.

4. Ispunjaljka

Sastavio *Miroslav Majnarić*, Karlovac

I IV

Akti
Krš
Božica
Bojazan
Prosidba
Kazna
Kem. spoj
Broj
Greda
Biljka

II III V

I—II—III—IV—V = Poruka uredništva.

Odgonetke treba poslati na uredništvo „Obitelji“ najkasnije do 25. travnja. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se ždrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.